

Szerkesztési iroda:

Nagy-Beeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybeeskerek, 1898.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

XXVII. évfolyam. 291 szám.

Előfizetési árak:

Éves ár ——— 12 0
Féléves ——— 6 0
Negyedéves ——— 3 0
Egy hóra ——— 1 0
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

A kiadóhivatalban fogadtatnak el, azonkívül az összes hirdetőirodáknak.

Megjelenik mindennap

vasár- és ünneppnapok kivételével.

Csütörtök, december 22.

Tisza Kálmán Nagyváradon.

Nagybeeskerek, december 22.

A generalisnak, mint az előrelátható volt nagy sikere volt. Nemcsak azért, mert egy Tisza Kálmán genialitása e sikert előre biztosítja, de főképen azért, mert az igazságot hirdette Nagyváradon. Természetes, hogy a nagy harcokban megdöntött államférfi, a ki messzebb lát a pillanatnál s a multak tapasztalataiból leszűr magának bizonyos tanulságokat, mindig érez magában bátorságot arra, hogy a felelősségből kivége a maga részét. Tisza Kálmán nyíltan magának valotta a lex Tisza szerzőségét, de joggal magának vindikálta annak helyes értelmezését is.

Erre pedig nagy szükség volt azok után, a miket az ellenzék e törvényjavaslat jelentőségébe és intencióiba belemagyarázott. A kik a fordítások és félremagyarázások magas iskolájában nőttek fel, — a Polónyiak és a többi adeptusok — a frázisok és ráfogások sűrű ködét bocsátották rá a lex Tiszára s e ködön át mutogattak az országnak rémes alakzatokat. Csak rá kellett fujni erre a ködgomolyra s szétfoszlottak ezek a fantazmagóriák. Belemagyarázták azt, hogy a kormány felhatalmazást nyer a törvényen kívüli kormányzásra, belemagyarázták, hogy a párt hoz törvényt az alkotmányos fórumok megkerülésével, belemagyarázták a miniszteri felelősség elvének megszüntetését, szóval a teljes és tökéletes alkotmányfelforgatást.

Hát mindebből egy betű sem igaz, sőt ép az ellenkezőjéről tesz tanúságot a javaslat és annak indoklása. Nem igaz, hogy a kormány a többségre hártja a felelősséget: nem igaz, hogy a Tisza lex

általános felhatalmazást jelent; nem igaz, hogy előzetesen biztosították a kormánynak korlátlan felmentvényt. Annyi kante lával van körülbástyázva a kormánynak megadandó „szükségjog“, az alkotmányos ellenőrzés annyira meg van óva az egész vonalon, hogy a lex Tisza, még ha törvénynyé is válnék, sem percedensül felhasználható nem lenne, sem a kormány teljes felelősségét egy hajszálnyival sem csökkentené.

De hisz maga Tisza Kálmán is őszintén megmondotta, hogy ebből a javaslatból aligha lesz törvény. S így tehát annak jelentősége — a míg törvénynyé nem válik — csupán a szabadelvűpárt bizalmának dokumentálásában rejlik s abban, hogy a szabadelvűpárt szolidaritást vállal a kormánnyal abban a küzdelemben, a melyet a kisebbségi terrorizmus rákényszerített. S ez az voltakép, a mi az ellenzék lelkét rágja. Az a gondolat, hogy a szabadelvűpárt — többség maradt s hogy a szétmállási processzus, a melyet oly nagy furfanggal megindítottak egyszerre kívülről is, belülről is, nem sikerült s csak itt-ott vált le egy egy ornamentika, a mely már régóta átnedvesedett. Mert nem az alkotmányért, nem a parlamentárizmusért szállt hadba az egyesült ellenzék — hisz annak megrontására tör ő maga, — hanem a szabadelvűpárt megsemmisítéseért.

Ez nem sikerült neki s nem is fog sikerülni. Sem abdikációra, sem öngyilkosságra kényszeríteni nem fogják ezt a pártot. A Tisza Kálmán nagyváradon beszédében a pártnak lelkiismerete, ereje és akarata szólalt meg. Az ország meg fogja érteni szavát.

A király személye körüli miniszter kinevezése. A Budapesti Közlöny szerdai, dec. 21-iki számában a következő két legfelsőbb kézirat jelent meg.

I.

Kedves báró Bánffy! Midőn Önt előterjesztése folytán a Személyem körüli magyar miniszterium ügyeinek ideiglenes vezetésétől ezennel felmentem, fogadja ez alkalommal is önfeláldozó odaadással teljesített hű szolgáltatásért köszönetemet és teljes elismerésemet.

Kelt Bécsben, 1898. évi december hó 20-ikán.

FERENC JÓZSEF s. k.

B. Bánffy s. k.

II.

Kedves gróf Széchenyi! Magyar miniszterelnökként előterjesztése folytán Önt Személyem körüli magyar miniszteriumm ezennel kinevezem és Önnek egyidejűleg a belső titkos tanácsosi méltóságot díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1898. évi december hó 20-ikán.

FERENC JÓZSEF s. k.

B. Bánffy s. k.

A torontálmegyei ismétlő iskolák.

Nagybeeskerek, december 22.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter egyik rendelete értelmében mindazon községekben, melyekben osztatott elemi iskola van, s melyeknek lakossága tulnyomó részben gazdálkodással foglalkozik, az eddigi ismétlő iskola helyébe „gazdasági ismétlő iskolák“ felállítását rendelte el. Ezen iskolák azonban csak oly mérvben szervezendők, a mily mértékben az egyes községekben rendelkezésre állanak a gazdaságtan tanítására képesített, vagy arra alkalmas tanítók.

Ezért is a szabályszerű képesítés megszerzése céljából az önként jelentkező tanítók részére a nagyszünidőben a földmívelési miniszter közoktatásügyi kollégájával egyetértően gazdasági póttanfolyamokat rendszeresített. Ezeket a torontáli tanítók közül eddig 46-an szerentek szabályszerű képesítést; 37 a gazdasági ismétlő iskoláknál már kapott alkalmazást, a többi a jelen tanév folyamán szintén kap.

A „TORONTÁL“ tárczaja.

A szeder.

Amorról ugyan nem lehet mondani, hogy csak egy hur van a nyílán. Szívesen felcserél minden új lövére — és hogy folytassuk az antik képét — akár hideg, akár meleg van, nyár vagy tél, tavasz vagy ősz, akár nyirkos, akár száraz az idő, ez az új hur egyformán feszült, egyformán érzéketlen az időszakok játkával s a levegő változásaival szemben.

Egy októberi délután a vinczennesi erdőben sétáltam. Harcias viszlángjaival, nimfáival, melyek csak szelíden futnak a tűzterek lángoló közepére, tavaival, óriás náddal szegélyezett tavaival, melyeket hajszálról kezdve lázasan száll meg a horgászok egész serege, sokkal szomszédosabb erdő ez Párishoz, semhogy leírására ragadtatnám magamat.

Keddi nap volt. A faszorok elhagyatottak voltak. Letértem arról az útról, amelyen haladtam, hogy egy kis csatornafélt kövessek, a melynek tekervényességai és apró vizesései minden tőök telhetőt megtettek, hogy utánozzák a természetet és játsszák a folyót.

Egy még úde párison végig kigyózva, egy vörhenyes csalitot érintett, melynek a nap, mely hátban fogta, szelíden a vízbe hajtotta az árnyékát. A víz sárgás, agyagos talajon siklott tova s fehér balak kisebb-nagyobb falkákban tartottak benne állomást. Csak nagy renyhén állottak

tovább, amint közeledtem. Az iszap, mely rájuk tapadt, paralizálta uszonyaikat kioltotta pikelyeik csillogását. Látni lehetett, hogy foglyok ottan. Mindemellett kínosan küldve az árral, menekültek egy kis vizesés rekedt hivatására, melynek homokkő sziklái közt két szép nyírfa nőtt, melynek ezüst levélkocányain aranyos levelek reszkettek.

A vizesésen túl a folyócska kiszélesedett, tóvá bővült, lemélyedt, sárgás vízi lilium, káka, nád fődte be. Egy rustikus hid lábolta át egyetlen ívvel. A tulsó partra érve, szilárd fal állott előttem, melyen túl egy földápitmény geometriai vonalai tüntek föl. A katonai lövőház mögött voltam. A fal mentében magas töltésű széles árok húzódott végig. Felmentem a lejtős töltésre és leültem.

Egyhe idő volt, a ködön áttörtek a nap sugarai. Sőt alig fujt. Idő-ül-ülre egy-egy érett gyümölcs földre koppanása hallatszott. Abban a pillanatban, a mint leültem, egy téli készletét gyűjtő szarka szállt el egy tögyfáról elfojtott csöggéssel, makkal tele torokkal. Az árnyékban voltam. Egy pár ritkas cserje takart el. Az ősz által megtépve, szabadon átláthattam a galyak közt.

Az árok tulsó parján, velem egy magaságban és mintegy harminc lépésnyire egy magánosan álló nagy bokor kerekedett ki, melynek ősi színezete csodás gazdagsággal mindjárt az első pillanatban meglepett. Vadszőlővel és vad rózsával vegyesen több tükés cserjéből állott, vörhenyes barna lomb borította, itt-ott sáfránysárga és biborzinü levelekkel tarkálva s skarlát piros bogyókkal gyöngyözve, mikkal pompás

ellentétben állottak a felfutó erős szederindák csillogó fekete hamvas gyümölcsei.

A bokor egy szép zöld pázsit közepét foglalta el, melyen egy faszor húzódott végig. Három nőt vettem észre egy padon ülve — két fiatal lányt, két nővért — lehetetlen volt csalódnai — az anyjukkal a közepén. Mind a hárman olvastak: az anya egy újságot, a leányok mind egyik egy könyvet. A pázsittal szemben ültek, a bokorra és a fenyő erdőre kilátással.

Az anya — körülbelül ötven éves lehetett — egészen feketébe volt öltözve, elkeltő magatartással; keztyűtlen keze egy lorgnont tartott, ugy olvasott, fülei mellett két deresedő hajfűrt lógott alá sovány arcára. A leányok egyformán voltak öltözködve, a karkötőnbség alig volt észrevehető közöttük — ketten sem voltak negyven évesek — ugy látszott, hogy még növeidai egyenruhájuk van rajtuk. De ha egyenlő volt is az öltönyük, egészen eltért egymástól az arc kifejezésük.

Mig az egyik — az, aki balra ült az anyjától — komoly, magába szállt volt, nyugodt arcvonásokkal, nyitott könyvvel a térdein, honnan a rubája szűzi redőkben földig ért; a másik nyugtalan arccal, vérpáros ajakkal, felborzalt hajjal, nem bírt egy helyben maradni s inkább leláncolóva látszott lenni a padon.

Elettől, egészségtől duzzadva, már feltelt mellei, kidomborodó csipőkkel, ama nők közül való volt, kiket külön arra a csíra látszik teremteni a természet, hogy örök vágyakat tartanak ébren a férfiakban. Néha fel emelte bedrozzott szőke fejét s égő szeméi a csalit mélységét fűrkészték.

Az egyedül elismert kellemes ízű, természetes hashajtószert a

Ferencz József keserűviz,

miért is általánosan kedvelté és rendkívül népszerűvé vált. A biztos és tartós hatású Ferencz József vizet 10 világiállításon 10 aranyéremmel tüntették ki és egy háztartásban sem szabadna hiányoznia. 963-102

A hivatalos melléklet 258 számával.

HIREK.

Tájékoztató

Dec. 25. Nagybecskereki szabadelvűek értekezlete.
December 31. A kaszinó Szilveszter-estéje.
December 31. Kereskedő ifjak estéje.
Január 3. A t. gazdasági egyesület közgyűlése.
A villamos világítással ellátott gőzfürdő reggeli 6 órától nyitva van; hölgyek részére kedden és pénteken d. u. 5 óráig; ugyanazon napokon 6-tól 8 óráig urak részére.

— **Személyi hír.** Dr. Dellimanics Lajos alispán ma Nagyikindára utazott, hogy az ottani tisztújító közgyűlésen elnököljön.

— **A megyei tisztikar köréből.** Stross Béla szolgabíró saját kérelmére a központba helyeztetett át és itt mint tb. aljegyző az alispáni hivatalhoz osztatott be. Helyére Sántha György, tb. szolgabíró lett Párdányra rendelve. — A bánai főszolgabírói állásra báró Hauser Károly helyettesített és a főispáni titkári teendőket elintézésével Stross Béla bízott meg.

— **Kinevezés.** A földmivelésügyi miniszter Nagy János pancsovai állami elemi iskolai néptanítót ideiglenes minőségben méhészeti vándortanítónak nevezte ki.

— **Ovoda ünnepek.** Az utóbbi három nap alatt folyt le a három nagybecskereki állami Ovodában a kis gyermekek karácsonyi ünnepe. Hétfőn a németvárosban Gopcsa Róza, kedden a gradnicában Kont Paula, szerdán pedig az oppova negyedben Bányai Ernesztin kisasszonyok tanítványai gyönyörű öltözékkel, énekekkel a megjelent közönséget, mely Steinbach Antal tanfelügyelővel egy tember kellemes meglepetéssel vette tudomásul, milyen örömi feladatot teljesít a fentnevezett három kisasszony, mikor egészen átlóntik a magyar érzést a különböző nemzetiségű kisgyermekbe. A tiszta magyaros kiáltás, a meglepő bizalom és a apróságok részéről egyképpen feltárlható mindhárom helyen a különös megelégedésnek nem is késett kifejezést adni a tanfelügyelő, kellőképpen megdicsérve a buzgó kisasszonyokat, kik fáradságot nem kímélve juttatják diadalmra — habár szerényen, névtelenül — a magyarság szent ügyét.

— **Az Erzsébet-szoba berendezésével** dr. Haldeger és Mészner Lipótot bízta meg a vöröskereszt választmánya.

— **Ülések.** Az állandó bíráló-választmány e hó 27-án tart ülést. — A házközségi II. fokú bíróság holnap d. e., a fegyelmi választmány holnap délután tart ülést.

— **Szabadelvűpárti értekezlet.** A nagybecskereki szabadelvű párt Karácsony első napján délután 3 órakor a Kaszinó éttermében értekezletet tart.

— **A torontáli bandérium.** Vágó Pál régen vált képet a „Torontáli milleniumi bandérium” ma délelben akasztották helyére a vármegyéhez a dísztermében. A szingardag képnek, mely a kiváló festő művészi kvalitásairól tesz újlag tanúságot, még a délelött folyamán sok bámulója akadt. A képet egyébként március havában leplezik le, amikor a vármegye közönsége megünnepeli Rónay Jenő főispán 25. évi szolgálati jubileumát. Vágó Pál, ki mint ismeretes, két év óta távol maradt a kiállításoktól és e helyett a Bem-Petőfi körkép nagy részét festette, a napokban készült el a torontáli bandériummal, jelenleg pedig a Szeged városát által reá bízott nagyszabású (7 méteres) kép foglalkoztatja.

— **A katonatisztek nem táncolnak.** Az idei farsangon nem mulatnak a katonatisztek és azok a leányok, akik a hadsereg képviselőit tartják a legjobb táncosoknak, szomorkodva fogják látni, hogy a báltermekből száműzve van az egyenruha. Talán nem így lett volna, ha a bécsi térparancsnokság atyai gondoskodással szemmel nem kíséri a császárvárosban állomásozó katonatisztek minden lépését. Ugy lehet, hogy a katonatisztek már is vigan mulatoznak és ezért a bécsi térparancsnokság tiszti parancsban figyelmeztette őket, hogy az Erzsébet királynéért való gyász miatt, mely március 16-ig tart, se nyilvános, se zártkörű mulatságon ne vegyenek részt. Ez a parancs perzsa általános.

— **Kézrekerült vasuti tolvajok.** A versecsi csendőrségnek — mint nekünk írják — sikerült kézrekeríteni azokat a vasuti tolvajokat, a kik nemrég Temesvár—Podporány közt egy tehervonatot nyílt pályán kiraboltak. A tettesek nevei a következők: Csavri Vazul, Manassku Pál, Bogán János, Lukarecz Paraszkia, Manassku Szilárd és Baja János. A jassenovai vonatrablásokat is ők követték el.

Ismétlődő iskola az elmúlt és a folyó tanévben összesen 58 községben 61 nyitattott meg 180 tanító alkalmasával. Ezen iskolák között van 23 állami, 30 községi és 8 felekezeti. A 180 tanító közül szabályszerű képesítéssel bír 37, jogosítványtal 32, jogosítvány engedélyezése folyamatban van 20 nál; a többiek, mivel csak közismereti tárgyakat tanítanak, szabályszerű képesítés megszerzésére a gazdasági ismétlődő iskolai szabályzat értelmében nem kötelesek.

A 180 tanító összesen 6215 frt évi tiszteletdíjban részesül; ebből az államkincstár terhére esik 34 iskolánál 3085 frt, községi pénztár terhére 25 iskolánál 3050 frt, hitközségre 2 iskolánál 80 frt.

A gazdaságtan tanítására a 61 iskolánál összesen 74 hold áll rendelkezésre. Ezen iskolába a folyó tanévbe feljár összesen 6986 ismétlődő tanköteles és pedig a három féle iskolába 2810, 3638 és 538.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter utasította Torontál vármegye tanfelügyelőségét, hogy valamennyi elemi iskolával kapcsolatosan szervezzen gazdasági ismétlődő iskolákat. Ezen rendelet fogadtatása tárgyában a tanfelügyelő a következőket terjesztette elő a legutóbbi közgazgatási bizottsági ülésen.

Torontál vármegyében ez idő szerint a négy állami polgári, egy felső leány, valamint a pancsovai három állami elemi iskolán kívül 31 áll. el. iskola van. A 31 közül 6-nál a gazdasági ismétlődő iskola még az elmúlt tanév folyamán, 17-nél pedig a jelen tanévben nyílt meg, kettőnél a szervezés folyamatban van, kettőnél a jövő tanévre halasztott, négyénél pedig azért nem szervezhető, mert a kérdéses alibunári, román petrei és nagy-teremiai községekben a szóban forgó iskola községi jelleggel még a múlt tanév folyamán szerveztetvén, külön állami gazdasági ismétlődő iskolák szervezésére ez idő szerint nincs szükség.

Végül jelenti a tanfelügyelő, hogy a már működő 61 ismétlődő iskolán kívül ily iskolák szervezése 6 községnél befejezett tény s azok megnyitása a legközelebbi napokban meg is történik. Ezenkívül 15 községgel folynek tárgyalások a gazdasági iskola szervezése iránt s valószínűleg ezek is megnyithatók lesznek a jelen tanévben.

A szerelem mindenütt ott van a leányok körül, az erdőben, mint a városban. Innen van az anyák aggodalma és a szeretők örökös nyugtalansága.

Egyszer csak felkelt, betette a könyvét, felnyitotta a napernyőjét s a bokorhoz futott.

— Nini, szeder! — kiáltá egész hangosan.

Leszakított egyet, le kettőt s eszegetve visszatért a padhoz.

— Oh, milyen pompás!

Nevetett, összemaszatolt ajakkal s mutatta befekettített ujjait.

Es amint ott állt, napernyőjével a vállán, az anyja és a nővére előtt, mulattatván őket csevegésével, ime egy fiatal ember surrant ki hirtelen a szomszédos csálitból, a bokor mögé lopódzott, több szedert az ajkához vitt gyorsan, lássan, az indán hagyva őket s aztán fődétlen fővel, a haja közt maradt levelekkel, fűgőn mint egy őz eltűnt a fák közt.

Alig osont el, a fiatal lány visszatért a bokorhoz, körül került, válogatni akart. Azok a szedrek, melyeket a fiatal ember megcsókolt, nedvesen és feketén csillogtak az aláhajló indákon. És mivel ezek a legszebbek voltak s egyuttal a legzsembebtöbbség is, ezeket szaki-totta le. Lassan szopogatta egyenkint, szemmel látható kéjjel és míg arcai kipirultak az örömtől, egész tisztán láttam a titokatos fiatal ember halvány arcát, ki a pázsit tulsó széléről kísérte szemmel a leányt s kinek tégra nyílt szemei tündököltek a galyakon át.

Ismerték egymást? Az ifjunak adta vissza a csókjait a lány? Az erdőőr, ki arra vetődött, meggátolt benne, hogy tovább vigyem indikre cibmat. A nap leáldozóban volt. Távoztam minden zaj nélkül, meghagyván az erdőnek az ő titkát.

Charles Famine.

— **A fenyőfa tragédiája.** Tülevő fenyőfák, meg bokrok utolszor borulnak egymásra át az elkésett ősi szellőben. A fenyőfák ilyen tájt éri el szomorú sorsát. Neki van rendeltetése. A virágot, melyet megvont tőle az adakozó természet kegyelmez emberi kesek adják meg az örökzöld fának. De ebben a virágdíszben már nincs semmi gyönyörűsége szegénynek. Élete árán kapja és a milyen élettelen a sok cifra jószág, mely tuskák karjait ékíti, épp oly élettelen már ilyenkor a szegény szép fenyő. Hanem azért még halálában is komolyan vessi misszióját. Egy nagy, hirtelen öröm után még vagy tíz napig kisebb gyönyörűséget kell neki szeresni annak a grekneknek, melynek kedvéért neki el kellett vennie. Azon a bájos első estén, mikor teljes díszben ragyogva csupa boldog ember venni körül és a ragyogását gyönyörűségtől csillogó szemek verik vissza, még szép akar lenni a tetehalott, a fényes sötétséglődt még észre lehet venni a sok világozásban is, mánap meg elbagyja az életvedve . . . a fenyő könnyezik . . . szárad és mikor Szilveszter után eltávolítják a lekopaszott szegény fenyőt, akkor már rozsdavörös fénytelen minden galya és az apró nép, mely a szent estén égi jóvénynek hitte, bisalmas pajkosággal tépdeli, dobálja szörgő, disztelen ágait. Tegnap már látható volt, hogy öreg asszonyok karácsonyfát hurcolnak maguk után. Ők előre gondoskodtak, mert most még olcsóbb. De a fenyő tragédiája már elkezdődött s minál inkább közeledik karácsony, annál több örömet van hivatva szerezni ez a tragédia, a törzestől elválasztott fenyőágak egyre nagyobb tömegben vonulnak be palotákba és falusi kunyhókba egyaránt.

— Véghetetlen türelmes. Egyik vendég nagy asztalánál a türelméről volt előadás. Ki milyen türelmes és ki milyen próbáját tudta már annak adni az életben. Az aggligények nagy igyekezettel iparodtak egymást tallioztalni. Egyszer aztán egy nő ember kér szót:

— Ez mind semmi — mondá — az én türelmemhez képest.

— Na, mi a próbája? — hangzott feléje a kérdés.

— Elég, ha annyit mondok, hogy nőm szenvedélyes szongorázó.

— Na! És néked ez átok? Ez ugyan nem olyan ritkaság, ezt sok ember tűri a földön.

— Igen ám, de — az anyósom énekel hozzá.

A pálma az övé lett.

— **Öngyilkosság a templomban.** Debrecenben az isten fölsszentelt házát megfertőztette egy embernek önkéntleg kiöntött vére. Miért, hogyan, arról nem szól tudósítónk szűkszavú jelentése. Csak annyit mond, hogy Hancsinecz András, 32 éves napszámos elment a katolikus templomba reggeli misére. Elvegyült az imádkozók közé, letérdelt maga is, ajka imát mormolt, szemé nézése elveszett a templom főtornyában, talán köny is csordult ki szemén, mikor ráesett tekintete az üdvözítő véres sebeire, talán el is csuklott mormoló szava, talán meg is vonaglott teste. Azután, hogy elmondotta imádságát, nem nézett már sem oltárra, se szent képre, csak kivett a zsebéből egy forgópisztolyt s neki irányozta a csövet halántékának. Hancsinecz András öt perc multán kiszenvedett az isten fölsszentelt házában. Ez kicsorgott vére a hideg kőre. A sok asszony nép riadtan rebent szét. A pisztoly orrosavaró füstje pedig elvegyült a tömjén illatával s bizonyára elvitte a szegény öngyilkos imádságának elháró susogását föl az örök ítélőszék örök bírāja elé. A honnan szeretet száll alá a szeretetlen, sivar földre és irgalom a bünszók fejére. A templomra pedig nyomban rázárták vassarku kapuit s ki se nyitják azokat addig, míg isten házát újra fel nem szentelték. Mintha a pisztoly durranása harc riadását vitte volna a béke házába. Mintha az a durranás nem is az örök békében, az örök szeretetnek lett volna első riadója. Mintha megszenteltelenítendő s mindenek fölött való küszöbét az, ha egy nyomorult lélek megtér rajta urához, istenéhez a szeretet ünnepeinek hajnalán.

— **Még egy játékbárlang.** Mint San Remoból táviratozzák, olasz bankárok ott vagy Bordigerában játékbárlangot akarnak felállítani, mely a montekarlói bank versenyára lenne.

— „A vén lengyel.” Párisban egy Koch nevű embert, a kit betöréses lopás gyanúja miatt letartóztattak, a kihallgatásnál azt vallotta, hogy ő az ugynevezett „vén lengyel” és hogy több merényletet követett el. A nyomozás kiderítette, hogy Deorion összebeszélte Koch hal, hogy bombát vetnek Faure elnök utjába és erről utólag értesítette a rendőrséget.

Jótejkönyv urnó. Beodráról írják lapunknak: Öv. beodrai Karátsonyi Ferencné, a jótejkönyvgyűjtő ismert urnó, ki nemrég mintegy 50 tanköteles gyermeket öltöztetett fel tétőtől-talpig, legújabbán ismét tanulólét adta fonékolt lelkületének. A nemes urhölgy ugyanis folyó hó 20-án gazdasága megrakott karácsonyfát állított fel az óvodás gyermekeknek. A lélekemelő ünnepélyen a község intelligenciája majdnem teljes számban vett részt. Ott voltak: dr. Wertheim Jakabné, mint a nemes adakozó helyettese, továbbá Scheiberger Jánosné, Kohn Daniné, Koncs Mária, dr. Wertheim Jakab, Wertheim Béla, R. Inleia Veudel és még számosan. Az ünnepélyt Hegedűs János róm. kath. plébános nyitotta meg szép beszéddel. Ezután következett az ajándékok szétosztása. Megható látvány volt nézni, mint szaladtak az ajándékokkal megterhelt emberpalánták a részük várakozó örömtől könnyező anyja ölébe. Az örömsugárzó gyermek-sereg boldogsága könnyeket osalt a jelen voltak szemébe, kik szívök mélyéből áldották Karátsonyi Ferencné a nemeslelkű urnót, ki évenként sok fájdalmas könnyet töröl le jótéteményeivel.

A veteránok bajai. Egyelőre nem a mieinkről van szó, hisz ők csak meg vannak valahogy a mikor szászó alatt kivonulnak, nem egy ember irigylit e fess uniformist. De a budapestieknek meggyűlölésük. A belügyminiszter, egyetértésben a honvédelmi miniszterrel, megrendesbályozza őket, éppen most, a szent ünnepek és ujesztendő előtt, amikor a házmester-veteránok már ajándékok várásában töltik az időt. A miniszter esutal három egyenruhás hadastyán-egyletet vett adjusztálás alá. Az egyik az Albrecht főherceg veterán-egylet, a második a báró Edelsheim Gyulai hadastyán egylet, a harmadik pedig az ifjú Ráday Gedeon nevét viselő egylet. A kiadott rendelet értelmében változtatást kell tenniük az egyenruhás tartozó nadrágon és pedig a szimén is, meg a díszítésén is. At kell javítani a kabátot is és elhagyni sok olyan dolgot, ami vnaoz erővel bírt. Le kell mondani a kalap fekete forgójáról, az acélkardról, az arany- és ezüst keresztről, a fényes sisírszatról, a gallér aranyoskijáról, meg a többi hasonló cifraszégről, úgy, hogy a szegény veterán, ha ily módon átváltozik, éppen nem fog mutatni semmit és karrikaturája lesz az egyenruhás halandóknak. Legjobban megjárta egyébként a Ráday-féle veterán-egylet, amelynek egész egyenruháját konfiskálták, nem hagyva meg abból egy makulányt sem. Ennek az egyletnek most új egyenruhát kell kigondolni.

Irodalom.

A Nagy Képes Világtörténet negyedik füzetében az ós Egyiptom történetének folytatását kapjuk a thebai korzakkból; ezt követi a kulturális állapot vázlatja és ugyancsak ebben a füzetben kezdődik meg az emberiség bölcsőjéről fennmaradt hagyományok elbeszélése. Az események szintere is változik. Afrikából átmenyünk Ázsiába, Ázsiának ama vidékére, a hova a bibliai hagyomány a paradicsomot és fajunk előállítását helyezte. Azok a hagyományok, a melyeket Khaledáról a Képes Világtörténet szóban forgó negyedik füzete elbeszél, régiek a bibliai hagyományainál. Es ósrégi hagyományok minket magyarokat kivált abból a szempontból érdekelhetnek, hogy a skythyákról tanítanak, a kik „a legrégebbek az emberek között”. A mi őstörténetünk összefoly a skythyák történetével; a magyar ősmondák bölcsőjüket a mesés Skythyába helyesik. Természetes, hogy a roppant távolság és a hiteles emlékek hénagos volta miatt a skythyák mesés földjéről, mesés fujáról pozitív dolgot igen keveset tudhatunk. Az ősmondák is c-upán annyit tartottak fön, hogy a legelső hódító nemzetek föllépése, tehát a legrégebbi őskori államok megalakulása előtt, másfél ezer éven át egész Ázsia a skythyák kezében volt. Ezt az érdekes szöveget az apróbb képeken kívül, három igen sikerült reprodukció is illusztrálja.

Nincs párja a napi sajtóban a Pesti Hirlapnak tartalombőség és elterjedtség tekintetében; de nincs párja abban sem, ahogy ezt a bő tartalmat minél változatosabbá teszi, új és új rovatokkal egészíti ki a végül nincs párja az előfizető közönségnek egész éven át nyújtott kedvezmények tekintetében. Munkatársai a legjelesebb publicisták és tárcsírók; köztük a tárcsírók legeliseje: Tóth Béla, Murai Károly, Kóbor Tamás; veséirokkirói: Kenedi Géza, Bekács Gusztáv, ifj. Abrányi Kornél, Balogh Pál, Várossy Vilmos. Rovatai, melyekkel szintén páratlanul áll a napi sajtóban: a sakk-rovat, a helyegkedvelők rovata s a bőséges vegyes-

szerkesztői üzenet rovat. Mindennap kivétel nélkül 20-24 oldalnyi terjedelemben jelenik meg, vasárnap és ünnepeken 32-36-40 oldalon s ára mégis csak annyi, mint a jóformán osek fele annyit adó lapoké. Ehes járulak a külön kedvezmények: minden hónapban minden előfizető kis jegyzéknaplót kap díjlanul, s minden évben karácsonyi ajándéku egy nagy képes naptárt; az előfizetők fényképeiről potom áron életnagyságu arcképeket készíttethetnek a kiadóhivatal útján s feláron rendelhetik meg a Párisi Divat című nagy és díszes heti divatlapot. Aki még nem volt eddig előfizető most az új évforduló alkalmából legalább negyedévre előfizet (3 frt 50 kr.) az megkapja a Pesti Hirlap nagy képes naptárát az 1899. évre inzyen és bérmentes megküldéssel; megkapja továbbá Abonyi Árpád jelles novella- és drámáiról „A plivai róssa” című kitünő regényének a Pesti Hirlapban karácsonytól újévig megjelenő részét külön lenyomatban és részesül a régi előfizetőknek nyújtott minden kedvezményben. Mutatványszámokat is lehet levelezőlapon kérni a kiadóhivataltól (Budapest, V. Váci körút 78., a Pesti Hirlap palotájában). Előfizetési díj egy hóra 1 frt 20 kr., 2 hóra 2 frt 40 kr., negyedévre 3 frt 50 kr.; a Párisi Divattal együtt negyedévre 4 frt 50 kr. Legjobb és legelterjedtebb lap ma hazánkban a Pesti Hirlap. Aki még nem tudná azt, siessen meggyőződni róla.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése december 22-én.)

Budapest, dec. 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház mai ülése rövid házszabályvitával kezdődött, melyben Madarász elnök tegnapi eljársását minden oldalról helyeslik.

Ezután folytatták a napirend tárgyalását. Az első szónok

Molnár János apát volt, ki a javaslat ellen szólalt fel.

A Ház karácsonyi szünete.

Budapest, dec. 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház Madarász korelnök indítványára elhatározta, hogy szombaton, vasárnap és hétfőn nem tart ülést.

Szilágyi Pozsonyban.

Budapest, dec. 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Pozsonyból telegrafálják: Szilágyi Dezső országgyűlési képviselőnk ma ide érkezett. A pályaudvaron nagyszámu közönség várakozott rá, mely zajos óvációban részesítette. Valamivel később a választók küldöttsége tisztelgett nála, mely előtt Szilágyi kijelentette, hogy ő most a kibontakozási politikát követi, s reméli, számos követőre akad.

A kikindai tisztújítás.

N.-Kikinda, december 22-én. (Telefon-értesítés.) A mai tisztújító közgyűlésen, melyen dr. Dellimanics alispán elnökölt, megválasztottak:

Polgármesternek: Dr. Bogdán Zsivko (volt).

Tanácsnokoknak: Müller József, Serb István, Mainsky Lukács (voltak).

Főpénztárnoknak: Lakovits Dusán (volt).

A filadelfiai katonaság.

Budapest, dec. 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) A filadelfiai képviselőház katonai bizottsága törvényjavaslatot szavazott meg, mely a hadsereget százezer főre egészíti ki.

A Dreyfus-ügy.

Budapest, dec. 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Párisból jelentik: Freycinet hadügyminiszter még mindig tárgyal Loew semmitűszéki elnökkel a titkos iratcsomó közléséről. — Tagadják, hogy Montebelló volt nagykövet azt jelentette volna, hogy Dreyfus külföldre utazott.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1898. december 22.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	mérték	100 kilogr. ára		100 kilogr. ára			
		frtól	frtüg	frtól	frtüg		
Bánsági	uj	78	10.35	10.45	80	10.60	10.75
Tiszavidéki	„	78	10.55	10.65	80	10.80	10.85
Pestvidéki	„	78	10.50	10.60	80	10.75	10.80
Bácskai	„	78	10.65	10.70	80	—	—
Rozs	uj	elsőrendű	70-72	8.25	8.80		
„	„	másodrendű	—	8.15	8.25		
Árpa	„	takarmány	60-62	6.10	6.40		
„	„	égetni való	62-64	6.70	7.50		
„	„	sőrfőzésre való	64-66	7.70	8.60		
Zab	„	—	39-41	5.70	6.05		
Tengeri ó	„	bánsági	—	5.55	5.60		
„	„	másnemű	—	5.50	5.55		

Szerkesztői üzenetek.

Egy iskolaszéki tag. Es Ön csakugyan azt hiszi, hogy széles e világon akad újság, mely az ilyen névtelenül beküldött rekrimációkat felveszi? Ha csakugyan igaz az a visszaélés, miért nem írja ki a nevét? Amiól természetesen nem az következik, hogy mi azt a nyilvánosságra hozzuk. De nekünk csak tudniuk kell, hogy ki felelős a beküldöttékért.

Módos és Vidéke. Önök azt állítják, hogy a mi cikkünkben az tűnik ki, hogy a torontáli vasutak kilométerje százezer forintba kerül. Nagyon kíváncsiak volnánk, melyik cikkünkben méltóztattak ezt a hallatlan szótot levesetni. Mindenesetre kérjük a szerkesztőséget, hogy nevezze meg ezt a forrást, hogy a netalán felmerült félreértéseket eloszalathassuk.

X y. z. A cikk nagyon igaz! A karácsony előtti idő nemcsak a kicsinyeknek, de a nagyoknak is sok örömet szerez.

Zs. Sorsjegyet nem hústák ki. Fortuna istenasszonya nagyon el lehet foglalva, mint a hölgyek általában karácsony előtt.

L. F. B.—a. Nagyon szivesen látjuk néháné tudósításait. De ebből még nem következik az, hogy mindjárt tiszteletplédkönyvre tarthat igényt. Azt előbb ki kell érdemelni, s akkor igen szivesen küldjük. Addig is tudósítson bennünket szorgalmasan az azon a vidéken történetekről. Hasznos dolog történik, sürgönyözze meg, de sohasem délután 3 óra után. Távirati költségeit és egyéb készküldésait szivesen megtérítjük.

Karácsonyi poéta. Ön így dalol:

Te fehér tündér,
Nékiled mit ér
Az élet?
De ha hó esik
Az jól esik,
Ha vagyok véled.

Becses verséből nem tűnik ki egész világosan, vajjon mi ér Onnek többet: a hó vagy ő Nagysága. Főleg ez okból, hogy Onnek kellemetlenséget ne csináljunk, nem adjuk ki a verset.

Enekes. Hogy mi ajánljunk önnek kuplékat? Ugyan ne izéljen.

Rendekl. Az ötlet jó, csak hogy már feldolgozták ön előtt mások. A kidolgozás is gyenge még, tessék mással próbálkozni.

Nyilttér.

Kérdezzük meg a háziórvost!

KRONDORFI
SAVANYÚVIZ

mint (686-15.13)

GYÓGYITAL

minden hurutos bántalmaknál

legjobban ajánlva.

F Ó R A K T Á R:

ARMBRUSTER JÓZSEF ezégnél.

*) Az e rovat alatt közltekért nem vállal felelőséget a szerk.

VASUT-ÜGYEK.

184901/88. számhoz. Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

As alulírott igazgatóság a m. kir. államvasutak részére a jövő 1899. évben, illetőleg 1901. év végéig a következő csoportokba sorozott irodai anyagokból felmerülő tényleges szükségletnek szállítását biztosítani kívánván, ezen nel nyilvános pályázatot hirdet, m. p.

Irodai anyagok, nevezetesen különféle borítékok, pecsétjegyek, rajzpapírok, másoló papírok, másoló vászon, kif. tenták, pecsétviaszok, varrósejlem, varró-zsineg stb.

Iroda csölokra ssánt papirosok, nevezetesen fogalmazási, pósta, levél, korona, merített, csomagoló papírok stb.

A kiírás tárgyát képező egyes cikkek előtüntető jegyzék, mely egyszerűsített ajánlati mintán: szolgál, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módokzatok valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magy. kir. államvasutak igazgatósága anyag és leltár beszerzési (A. V.) szakosztályánál, Budapest Andrásy-ut 73. szám II. emelet 40. ajtó szám kaphatók.

A szabályszerűen kiállított ivenként 50 kros m. kir. okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve, legkésőbbben jövő évi január hó 17. évi déli 12 óráig a m. kir. államvasutak, anyag és leltár beszerzési szakosztályban átadandók, illetőleg postautján oda küldendők és a boríték ezen küccimel látandó el „ajánlat 184901/98. számhoz.”

A bánatpénz pedig jövő évi január hó 16. évi déli 12 óráig a m. kir. államvasutak főpénztáránál leteendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan a részletes módokzatok betartása mellett állítatnak ki, nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1898. december hóban.

(3.1) Az igazgatóság.
(Utányomás nem díjazatik.)

Hirdetések.

1898. Öb. 8/1. szám. 1092-1.1

Hirdetmény.

A törökbecsei kir. járásbiróság köz-hírré teszi, hogy a Melenczén 1897. március 1-én végrendelet hátrahagyása nélkül elhalt Pein Femka utáni örökség hagyomány tárgyát képező a melenczei 2654. számú tjkvben A. I. 1 sor 4794/a hrsz. alatt foglalt ingatlanból Pein Femka jutalékára nézve örökösödési bizonyítvány kiadását kérte

Ennélfogva az 1894: XVI. t. c. 100 §-a értelmében felhivatnak mindazok a kik a fent megjelölt ingatlanokra mint örökösök, kötelesrészre jogosítottak vagy utóörökösök igényt támasztanak, hogy igényeiket a hirdetménynek a hivatalos lapban való közzététele napját követő naptól számított 45 nap alatt a kir. járásbiróságnál jelentsék be, mert ellenesetben az örökösödési bizonyítvány kiadása a kérvény alapján fog elrendeltetni.

Kelt Törökbecsén, 1898. évi november hó 10-ik napján.

A törökbecsei kir. járásbiróság.

Szabó,
kir. aljárásbiró.

A nagybecskereki szolgabírói hivataltól.

16899. szám. 1898. 1090-3.2

Pályázat.

A Bótos községi rendszeresített irnoki állás elhalálozás folytán megüresedvén, ezen 300 frt fizetéssel javadalmazott állásra ezennel pályázatot hirdetek; miért felhivom mindazokat, kik pályázni óhajtanak, hogy kérvényeiket folyó évi december 31-éig hozzám annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezetek figyelembe vétetni nem fognak.

Kelt Nagybecskerek, 1898. december 14-én.

Daniel,
főszolgabíró.

Pancsovai főszolgabíróstól.

9512. szám 1898.

1089-2.2

Pályázati hirdetmény.

A megüresedett glogon—szefkerini községi körorvosi állásra ezennel pályázatot nyitok.

Ezen állással 800 frt évi fizetés, 120 frt lakbér, 20. kr nappali és 40 kr. éjjeli látogatási díj élvezete van egybekötve.

Felhivatnak mindazok, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy elméleti képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket a pancsovai járási főszolgabíróstól 1899. évi január hó 6. áig küldjék be.

A választás 1899. évi január hó 9-én fog Glogon községében megajtetni. A megválasztott köteles a Torontálmegyei orvosi nyugdíj-egyletbe belépni.

Pancsován, 1898. évi december hó 17-dikén.

Hafász,
szolgabíró.

Torontálmegye Zombolyai járás főszolgabírája.

12926. szám 1898.

1087-3.3

Pályázati hirdetmény.

A szenthuberti körjegyzőségnél 365 frt évi fizetéssel rendszeresített községi irnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket hozzám jövő évi január hó 10-éig adják be, mert a később benyújtott kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Zombolya, 1898. december 17.

Fősz. távol:
Dr. Csavosy,
tb. főszolgabíró.

Perjámosi főszolgabíróstól.

10282. szám. 1898.

1088-3.2

Pályázati hirdetmény.

Kis-Ósz községében 365 frt évi fizetés és 300 □-öl konyhakert hasznélvezetével rendszeresített községi irnoki állásra pályázatot hirdetek.

Felhivom azokat, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy felszerelt folyamondványukat 1899. évi január hó 10-éig hozzám adják be.

Perjámoson, 1898. évi december hó 15-dikén.

Gyertyánffy a. k.
főszolgabíró.

Torontálmegye Nagy-Szent-Miklósi járás főszolgabírája.

12924. szám. 1898.

1085-3.2

Pályázati hirdetmény.

A nagy-szt.-miklósi járáshoz tartozó szerb-csanádi körállatorvosi állásra, melyhez Szerb- és Német Csanád községek tartoznak, ezennel pályázatot hirdetek.

Kérdéses állással 400 frt készpénz fizetés és a szabályrendeletben megállapított díjak vannak egybekötve, továbbá husszemle után járó körülbelül 50 frt. A körhöz tartozik egy uradalom, az itt nyereendő valószínű mellékjövedelem 300 forint.

Felhivom mindazokat, kik kérdéses állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. c. és az 1888. évi VII. t. c. értelmében felszerelt pályázati kérvényeket hozzám folyó évi december 31-éig nyujtsák be.

Nagy-Szent-Miklós, 1898. december hó 15-én

Hady,
főszolgabíró.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására juttatni, hogy a Gizella-parton 2755. sz. a. Kurländer-udvar Telefon 89. sz.

elsőrendű **száraz tűzifa**

és Wildensteinsegen—Richterhof-féle

legjobb **porosz szalon-köszén**

számára második elárusító helyet nyitottam és igyekezni fogok tisztelt vevőimet szolid és pontos kiszolgálás által mindenkor kielégíteni.

Korona-utca 585. szám alatti eddigi fatelepemen ezután is elsőrendű **tűzifa és valódi porosz szalon-köszén** szolgáltatok ki és kérem a t. közönséget, hogy eddigi jóindulatát ezután is tartsa meg irántam.

Kiváló tisztelettel

663-75.61

Telefon 35. sz.

KURLÄNDER IMRE.

Telefon 35. sz.

A Kurländer-udvarban még egynehány ujonnan épült üzlethelység bérbeadandó.

Nagy karácsonyi-bazár

játékaru ujdonságokban

Weisz Hermannál

Nagybecskereken.

1072-3.3